

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ

Ministerstvo zdravotníctva SR

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou kráľa Svätopluka Šintava
Názov projektu:	Šintava- moderná základná škola s veľkomoravskou tradíciou
Kód ITMS projektu:	26110130112
Aktivita, resp. názov seminára	1.1 Tvorba a inovácia vzdelávacieho programu školy

ZŠ s MŠ kráľa Svätopluka Šintava

Školský vzdelávací program
ISCED 2

UČEBNÉ OSNOVY

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Vypracované podľa: Štátneho vzdelávacieho programu Hudobnej výchovy,
Príloha ISCED2 / 2010

Príloha č.: UO – HUV – 5- 9

Časový rozsah výučby: 5. ročník: 1 h týždenne / 33 hodín ročne
6. ročník: 1 h týždenne / 33 hodín ročne
7. ročník: 1 h týždenne / 33 hodín ročne

Vypracovala: Mgr. Anna Hercegová

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločensky, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietovaných percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako výchovu človeka.

Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakovi tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, seba výchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispeje k priblíženiu sa či k dosiahnutiu ideálu človeka tak, ako je definovaný v Koncepcii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonáčnej, inštrumentálnej, hudobno-pohybovej, /reprodukčnej a produkčnej/, percepčnej činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov, ako aj skúsenosti z riešenia rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržíme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.

Kognitívne ciele

- získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou.
- na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom prístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- uvedomiť si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela dokázať prekonať svoj egocentrizmus, vedieť sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopiť jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,

- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom

Kompetencie

Jedným z prioritných zámerov nových vzdelávacích programov je, aby sa výchova a vzdelávanie realizovalo na základe harmonizovaných učebných osnov vyučovacích predmetov. Veľmi dôležité a potrebné je dosiahnuť, aby dobre vedená hudobná výchova participovala na dosiahnutí kľúčových kompetencií žiakov sekundárneho vzdelávania.

Úlohou predmetu je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby sa:

- formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova podieľala na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

Obsah

5. ročník

Ako sa nám prihovára hudba. Hudba spojená s inými druhmi umenia (tvorba integratívneho projektu). Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov.

6. ročník

Hudba minulosti a súčasnosť. Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov.

7. ročník

Hudobné prechádzky storočiami. Pestrá paleta populárnej hudby. Hudba na pomedzí (prieniky rôznych druhov a žánrov hudby: populárna hudba, vážna hudba, džez, etno, world...)

Sústava hudobných činností: vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, (reprodukčne a produkčne) percepčné činnosti, hudobno-dramatické činnosti:

Organizačné formy a metódy

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie, návšteva hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusia, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

Vokálne činnosti

Obsahom vokálnych činností na nižšom sekundárnom stupni základnej školy je upevňovanie a rozširovanie vedomostí a zručností v práci s hlasom v nadväznosti na predchádzajúce ročníky, v kultivácii speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov.

Obsah

- rozširovanie hlasového rozsahu, hlasová hygiena (zvládnutie mutácie), správne spevácke návyky, artikulácia, spievanie jednohlasných a viachlasných piesní,
- intonácia durových a molových motívov, melodických obmien,
- elementárne vokálne tvorenie: melodická otázka-odpoveď, melodizácia textu, mien, predvetie-závetie, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- sluchové rozlišovanie durových a molových súzvukov a melódii,
- hudobné metrum, rytmus – spev v 2/4, . . , 4/4 takte, 2+3 a pod.,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie, určovanie metra, tempa, dynamiky

Zručnosti a vedomosti

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasne, dvojhlasne, prípadne trojhlasne piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti,
- orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov,
- dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých,
- pozná slovenské folklórne oblasti a ich typické piesne, tance, kroje, slovenské zvykoslovie, spoločenské funkcie piesní.

➤ Inštrumentálne činnosti

Obsahom inštrumentálnych činností je hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie, tvorba sprievodu pre hudobno-dramatické prejavy.

Obsah

- hra na hudobných nástrojoch, nástrojová reprodukcia rôznych melódii (motívov, tém, piesní, jednoduchých skladieb) improvizácia pri vyjadrovaní pocitov, nálad a javov aj v hudobno-dramatických prejavoch,
- hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch, prípadne keyboardu, počítača,
- pochopenie farby a možnosti detských hudobných nástrojov.

Zručnosti a vedomosti

- žiak reprodukuje na základe svojich individuálnych schopností a zručností rôzne motívy, témy i časti skladieb,
- vytváranie inštrumentálnych sprievodov k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby.

➤ Hudobno-pohybové činnosti

Obsahom hudobno-pohybových činností je reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta, improvizácia a pantomimické vyjadrenie.

Obsah

- používanie taktovacích gest,
- pohybové vyjadrenie charakteru piesne a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady, hudobnej skladby – improvizácia, pantomíma, hra na tele, tanečne kroky,
- pohybový sprievod znejúcej hudby – taktovanie, tanečné kroky, vlastné pohybové stvárnenie,
- pohybové reagovanie na zmeny počas znejúcej hudby – tvarové, tempové, dynamické, harmonické.

Zručnosti a vedomosti

- reakcia pohybom na znejúcu hudbu, na vyjadrenie metra, tempa, dynamiky, pohybu a obrysu melódie, tempa, dynamiky, v súlade s charakterom piesne alebo skladby,
- rytmizácia, taktovanie,
- realizácia hudobno-pohybových hier so spevom, vyjadrenie hudby tancom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytváranie pohybových improvizácií a kreácií,
- pohybové stvárnenie jednoduchých choreografií tancov,
- žiak rozpoznáva niektoré tance rôznych štýlových období a žánrov, dôkaze využívať vhodné hudobno-pohybové prvky v počúvaných skladbách a predviesť jednoduché pohybové stvárnenie hudby.

➤ • Percepčné činnosti

Obsahom percepčných činností je aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, dôkaze zadeliť dielo do obdobia, hudbu analyzovať a charakterizovať.

Obsah

- orientácia v hudobnom priestore a elementárna analýza hudobnej skladby prostredníctvom dominujúcich hudobno-vyjadrovacích prostriedkov, ich význam pre pochopenie hudobného diela, funkcia hudby vzhľadom k životu jedinca a spoločnosti, kultúrnym tradíciám a zvykom,
- hudobné dielo a jeho autor,
- sluchové rozlišovanie jednotlivých hudobných žánrov na základe ich charakteristických znakov,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom, recitovaným slovom a pod.,
- verbálne vyjadrenie svojho názoru a zážitku z počúvanej hudby.

Zručnosti a vedomosti

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby,
- dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska štýlového obdobia a žánru, postrehnúť výrazné hudobne myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby,
- dôkaze verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami,
- verbalizuje hudobný zážitok, svoj názor, pri vzájomnej konfrontácii stanovísk vedie dialóg, dokáže hodnotiť a porovnávať počúvané skladby,
- pozná mená najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov a ich najznámejšie diela

➤ Hudobno-dramatické činnosti

Obsahom hudobno-dramatických činností na druhom stupni ZŠ je využitie všetkých činností, zručností a vedomostí na budovaní a predvedení dramatického príbehu. Zapojené sú aj získané skúsenosti a vedomosti z ostatných esteticko-výchovných predmetov: výtvarná výchova, literárna výchova - dramatizácia, etická, tanečná zložka pohybovej výchovy.

Zručnosti a vedomosti

- integrácia a komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu (hudobnej rozprávky, hudobného príbehu, hudobného divadla, hudobnej dielne a pod.) v javiskovom predvedení.
- žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa.

Postoje

- Žiak spoznávaním hudby rôzneho typu, žánru a období (národnú, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického) rešpektuje špecifiká, váži si kultúru svojho národa a iných národov. V rámci medzipredmetových vzťahov dokáže vyjadriť a verbalizovať svoj názor na hudobné umenie rôznych štýlových období, hudby súčasnosti, tanečnej, populárnej, džezovej, ako aj na iné formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie.
- Žiak prostredníctvom dobre usmerňovanej výchovy hudbou a k hudbe pochopí, že hudobné aktivity sú ušľachtilou formou trávenia voľného času.
- Podporovanie samovzdelávania a sebahodnotenia.
- Motivácia na hľadanie – vzbudenie zvedavosti, záujmu, byť lepším (podnecovaním záujmu žiakov o kvalitnú hudbu a o ich tvorcov a interpretov: poukázať na obdivuhodnosť konania niektorých skladateľov a interpretov.
- Osvojiť si správanie sa na koncertoch a slávnostných podujatiach.
- Prostredníctvom spoločných hudobných činností a získaných vedomostí pestovať kompetenciu spolupracovať s druhými, chápať a rešpektovať multikulturalitu a odlišnosť, osvojiť si pozitívne etnické postoje.

Stratégie vyučovania

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Ide o výber vyučovacích metód, podmienenosť výberu metód vyučovania, možnosti triedenia vyučovacích metód podľa cieľov, učiva, rôznych ciest a spôsobov, ako dosiahnuť cieľ vyučovacieho predmetu, vyučovacích zásad, foriem práce učiteľa a žiaka a pod.

Pre celkový rozvoj intelektových schopností žiakov, etického a estetického vnímania pôsobí hudobná výchova na posilnenie a skvalitnenie výsledkov i v náukových predmetoch. Pri získavaní poznatkov má dominantné postavenie zážitkové učenie, ktoré sa stáva aktivizujúcim a zjednocujúcim činiteľom. Preto sa učiteľ usiluje o to, aby žiakom poskytol čo najviac podnetov pre hudobnú aktivitu cestou:

- skupinového, projektového, diferencovaného vyučovania, návštev hudobných podujatí, besied
- zážitkového, kognitívneho, skúsenostného učenia, dialógu a diskusie, metód hrania rol, špeciálnych metód: improvizácia, riadené objavovanie hudby, imitačná a kombinovaná met. objavovania piesní, hrových aktivít.

Hodnotenie a klasifikácia predmetu

Hodnotenie žiakov ako nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu má motivačnú, informatívnu, komparatívnu a korekčnú funkciu. Hodnotenie sa považuje za akt objektívnej spätnej väzby, motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého seba obrazu žiaka.

Charakter hudobnej výchovy vyžaduje hodnotiť postoj žiaka k hudbe, snahu vzdelávať sa v hudbe a zlepšovať svoje hudobné prejavy.

Pri hodnotení, priebežnej i súhrnnej klasifikácii, sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej

miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Dôležitá je motivačná funkcia hodnotenia, a to najmä pri menej nadaných žiakoch. Preto učiteľ musí brať ohľad na predpoklady, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka, teda brať do úvahy aj komparačnú funkciu hodnotenia, správne odhadnúť pomer danosti, snahy a záujmu o hudbu a hudobnú výchovu. Teda aktuálny výkon žiaka hodnotíme vzhľadom na jeho možnosti. Hodnotenie HV vyžaduje osobný, diferencovaný prístup učiteľa k žiakovi.

Forma hodnotenia

- ❖ ťažiskovou formou hodnotenia je slovné hodnotenie výkonu a vedomostí žiaka na základe pozorovania, hodnotenie známku.
- ❖ Nie je nutné známkovať každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré výkony, resp. úlohy bude hodnotiť, aby poskytol žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a nadania, sústavným pozorovaním hudobných prejavov žiaka a jeho pozornosti na vyučovaní – *neodporúča sa vyžadovať sólový hudobný výkon žiaka*, úroveň hudobných činností sledujeme v skupinách,
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka vrátane aplikovania osobných a sociálnych kompetencií pri činnosti a jeho prosociálneho správania, hodnotením reakcie žiaka na hudbu slovom, pohybom, prípadne výtvarným prejavom,
- v prípade mimoriadne nadaného alebo zaostaleho žiaka rozhovormi so žiakom a zákonnými zástupcami žiaka

Kritériá hodnotenia

Učiteľ u žiaka hodnotí primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci edukačných úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch a edukačných úlohách,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové zručnosti a návyky,
- orientácia v grafickom zázname jednohlasnej melódie,
- hra a tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo,
- orientácia v znejúcej hudbe na základe dominujúcich výrazových prostriedkov hudby a ich funkcií,
- pochopenie veku primeraných hudobných diel a schopnosť zážitky verbalizovať a zdôvodniť,
- integrácia a transfer hore uvedených zručností a spôsobilostí pri realizácii hudobnodramatických činností,
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu umenia,

c) priebeh získavania hudobných vedomostí:

- vedomosti z oblastí hudobnej kultúry a prvkov hudobnej náuky súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- poznanie najvýraznejších slovenských folklórnych regiónov, ich typické piesne a tance, slovenské zvykoslovie,

VÝBORNÝ

žiak spĺňa kritériá (a – c) na vynikajúcej úrovni:

- je usilovný, vytrvalý, pracuje primerane svojmu veku, prevažne samostatne, tvorivo a pohotovo uplatňuje osvojené zručnosti, vedomosti, návyky v úlohách,
- úspešne ich rozvíja v skupinovom a individuálnom prejave,
- dokáže vyjadriť veku primerané postoje, názory na hudobné umenie,
- má aktívny záujem o hudobné umenie,
- individuálny spev nie je podmienkou, pokiaľ sa úspešne a aktívne realizuje v ostatných hudobných činnostiach,

CHVÁLITEBNÝ

žiak spĺňa kritériá:

- je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý,
- menej využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave,
- potrebuje sústavnú pomoc učiteľa,

DOBRY

žiak realizuje edukačné úlohy priemerne:

- chýba mu iniciatívnosť a tvorivosť,
- je málo aktívny a snaživý, potrebuje sústavnú pomoc a povzbudenie učiteľa,

DOSTATOČNÝ

- žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu,

NEDOSTATOČNÝ

- žiak nespĺňa kritériá – neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Prierezové témy:

- Osobnostný a sociálny rozvoj – empatický prístup, poznávanie iných ľudí, reality, tradícií, budovanie sebaúcty, sebadôvery
- Environmentálna výchova – vzťah k živej prírode
- Mediálna výchova – správne vnímanie a hodnotenie hudby šírenej médiami, využitie médií na spoznávanie rôznych druhov hudobného umenia
- Multikultúrna výchova – tolerancia k iným kultúram, otvorenosť kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – folklórny kalendár, vystúpenia v rámci školských besiedok a iných vystúpení

Okrem uvedených prierezoých tém odporúčame implementovať do vzdelávacieho procesu Globálne rozvojové vzdelávanie a Finančnú gramotnosť.

- Globálne rozvojové vzdelávanie sa venuje problematike Miléniových rozvojových cieľov OSN: Odstrániť extrémnu chudobu a hlad, Dosiagnúť základné vzdelanie pre všetkých, Presadzovať rovnosť mužov a žien a posilniť rolu žien v spoločnosti, Znížiť detskú úmrtnosť, Zlepšiť zdravie matiek, Bojovať s HIV/AIDS, maláriou a ďalšími chorobami, Zaisťiť udržateľný stav životného prostredia (pitná voda, kvalita života), Budovať svetové partnerstvo pre rozvoj
- Finančná gramotnosť vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti verzie 1.0 a venuje sa problematike nasledujúcich tém: Človek vo sfére peňazí, Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí, Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb príjem a práca, Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, Úver a dlh, Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie.

Obsahový a vzdelávací štandard
5. ročník - 1 h týždenne/ 33 h ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ako sa nám prihovára hudba	<p>Čo vyjadruje hudba, zážitok z hudby a jeho vyjadrenie, podoby hudobnej skladby, komunikatívna funkcia hudby, správanie sa na hudobných a slávnostných podujatiach.</p> <p>Počúvanie skladieb od známych skladateľov vážnej i populárnej hudby, na ktorých sa prezentujú vyjadrovacie prostriedky hudby najvýraznejšie.</p> <p>Spev vhodných piesní na praktické využitie vyjadrovacích prostriedkov hudby spojený s realizáciou rôznych druhov hudobných činností: hra na ľahko ovládateľných rytmických nástrojoch, tanec, pohybové stvárnenie hudby.</p> <p style="text-align: center;"><i>Výrazové prostriedky hudby a ich funkcia:</i> Melodika, melódia, rytmus, tempo, dynamika, harmónia, farba, inštrumentácia, tónina, počúvanie skladieb, spev vhodných piesní, intonácia (podľa schopností a hudobných skúseností žiakov).</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné a dvojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových aj modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti. -Orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov. -Dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých. <p>Inštrumentálne činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad hudobnej ukážky, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby.
Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov	<p>Typická pieseň a hudobná skladba vybraných národov. Rozširovanie hlasového rozsahu, hlasová hygiena, správne spevácke návyky, elementárne vokálne tvorenie: melodická otázka - odpoveď, melodizácia textu, mien, sluchové rozlišovanie durových a molových súzvukov a melódií, hudobné metrum, rytmus – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte, orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie, určovanie metra, tempa, dynamiky.</p>	<p>Hudobno-pohybové činnosti:</p> <p>Žiak dokáže :</p> <ul style="list-style-type: none"> -správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne alebo skladby, realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, vyjadriť náladu alebo obsah hudby pohybom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Hudba spojená s inými druhmi umenia</p>	<p>Vyvedenie základných prvkov opery, operety, muzikálu, melodrámy, baletu z typických diel svetovej hudobnej literatúry. Nácvič časti niektorého z diel alebo dramatizácia.</p> <p>Hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas reprodukcie i produkcie, tvorba sprievodu pre hudobno-dramatické prejavy.</p> <p>Používanie taktovacích gest,</p> <p>Stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanečných krokov ,hry na tele gesta, improvizácia a pantomimické vyjadrenie, integrácia a komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu (hudobnej rozprávky, príbehu, divadla, hud. dielne a pod.) v javiskovom predvedení.</p> <p>Príprava na divadelné predstavenie muzikálu.</p> <p>Najznámejšie hudobno-dramatické žánre: opera, opereta, muzikál, melodráma, balet.</p> <p>Dramatizácia časti vybraného diela.</p> <p>Návšteva divadelného predstavenia muzikálu.</p> <p><i>Alternatíva:</i> <i>voľné dotvorenie hry so spevom B. Felix: Pamodaj šťastia alebo</i> <i>My vrabčiaci a vyvedenie charakteristiky rôznych hudobno-dramatických diel.</i></p>	<p>Percepčné činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Žiak sa orientuje v znejúcej hudbe na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby, -dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby, -dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami. <p>Hudobno-dramatické činnosti:</p> <p>Žiak integruje a komplexne využíva vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu,</p> <ul style="list-style-type: none"> -žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa. <p>Výstup:</p> <p>Žiak vie čisto, kultivovane spievať minimálne 12 piesní vhodne zvolených so zreteľom na hlasové dispozície a hlasovú hygienu,</p> <ul style="list-style-type: none"> -vie uplatňovať elementárne taktovacie pohyby pri speve, -vie hrať rytmické motívy, jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam, -vie reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne a znejúcej hudby. <p>-Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobné skladby a ich autorov,</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznať funkciu hudby vzhľadom k životu človeka a spoločnosti. <p>1 hudobno-dramatické vystúpenie.</p>

Obsahový a vzdelávací štandard
6. ročník - 1 h týždenne/ 33 h ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hudba minulosti a súčasnosť	<p>Obdobia vývoja hudby: Počiatky hudby, Pravek, Starovek, Stredovek, Renesancia, Barok, Klasicizmus Romantizmus, Impresionizmus</p> <p>Hudobno-dramatické žánre: opera, opereta, muzikál, balet.</p> <p>Inštrumentálne skladby: symfónia, symfonická báseň, toccata, fúga, koncert, drobné skladby.</p> <p>Počúvanie skladieb, spev častí skladieb, hlavných myšlienok, spev vhodných piesní, rytmický sprievod, pohybové stvárnenie hudby, dvorské tance, spoločenské tance.</p> <p>Orientácia v hudobnom priestore, vznik hudby, obdobia vývoja hudby, najvýznamnejší slovenskí a svetoví hudobní skladatelia jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela, základné znaky hudby v jednotlivých obdobiach, pochopenie hudobného diela, hudobných foriem, sonátovej formy prostredníctvom hudobno-vyjadrovacích prostriedkov, spev vhodných piesní spojený s realizáciou rôznych druhov hudobných činností: hra na rytmických nástrojoch, tanec, pohybové stvárnenie hudby, správne spevácke návyky, rozširovanie hlasového rozsahu.</p>	<p>Percepčné činnosti: -Žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, vníma hudobno-výrazové prostriedky, -dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu z hľadiska žánru a obdobia, postrehne výrazné hudobné myšlienky, vedie dialóg a dokáže hodnotiť počúvané skladby. -pozná mená svetových i našich skladateľov a ich najznámejšie dielo, rešpektuje multikulturalitu a odlišnosť, -pozná slovenské ľudové piesne a piesne iných národov.</p> <p>Vokálno-intonačné činnosti: -Žiak spieva podľa svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne jednohlasné a dvojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových aj modálnych tóninách, orientuje sa v grafickom zázname piesní. -Reprodukuje rôzne motívy a časti skladieb. -Dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých.</p> <p>Inštrumentálne činnosti: -Žiak dokáže realizovať a vytvárať jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch.</p>

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov</p>	<p>Typická pieseň, tanec a hudobná skladba vybraných národov, najvýznamnejší skladatelia a vybrané diela</p> <p>Stvárňovanie hudby pomocou tanečných krokov ,hry na tele, gesta, Nácvik vybraného tanca. Hra a tvorba sprievodov na rytmických nástrojoch k tanečným kreáciám.</p> <p>Príprava na divadelné predstavenie hudobného diela.</p> <p>Komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu v javiskovom predvedení.</p>	<p>Hudobno-pohybové činnosti: Žiak dokáže : -správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, -vyjadriť hudbu tancom,</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti: Žiak využíva vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne činnosti v dramatickom príbehu, -žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa.</p> <p>Výstup: Žiak vie čisto, kultivovane spievať minimálne 12 piesní vhodne zvolených so zreteľom na hlasové dispozície a hlasovú hygienu, -vie hrať jednoduché sprievody k piesňam, -vie reagovať pohybom na hudbu, -vie základné kroky vybraného tanca.</p> <p>-Po viacnásobnom vypočutí pozná hlavných predstaviteľov hudobných epoch a ich dielo, -absolvuje 1 hudobno-dramatické. vystúpenie.</p>

Obsahový a vzdelávací štandard 7. ročník - 1 h týždenne/ 33 h ročne		
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hudobné prechádzky storočiami	<p>Romantizmus Miniaturne a monumentálne formy – R.Schumann, F. Schubert. Opera –C. M. Weber, G. Verdi, R. Wágner. Doba virtuózov – N. Paganini, F. Liszt. Programová hudba – H. Berlioz, B. Smetana, P.I. Čajkovskij, N.R. Korsakov, G. Pucini, J. Brahms. Sonátová forma – A. Dvořák, Ľudová pieseň</p> <p>Slovenská hudba v romantizme Slovenská skladateľská generácia prelomu 19. a 20. Storočia – J. L. Bella, V. F. Bystrý, M. Moyzes, M. Sch. Trnavský. Hudba národného obrodzenia.</p> <p>Hudobné návraty Hudba v stredoveku – sakrálna, svetská. Hudba v baroku – J. S. Bach, fúga. Hudba v klasicizme – J. Haydn – sonátová forma. Vývoj tanca . Hudobníci a hudobné nástroje rôznych dôb.</p>	<p>Žiak dokáže charakterizovať dané obdobie na základe hudobných ukážok, sprostredkovať poznatky o tvorbe hudobných skladateľov. Je schopný rozpoznať hudobné motívy skladieb a sluchovou analýzou ukážky rozpoznať časti sonátovej formy. Vie kultivovane a intonačne čisto zaspievať slovenskú ľudovú pieseň.</p> <p>Žiak vie odprezentovať poznatky o hudobných skladateľoch prostredníctvom PC. Dokáže zaspievať pieseň s tematikou národného obrodzenia.</p> <p>Žiak vie sluchovou analýzou rozlíšiť skladby jednotlivých hudobných období. Je schopný zatancovať jednoduchú choreografiu pavany, menuetu a valčíka. Vie pomenovať hudobné nástroje v orchestri.</p>
Pestrá paleta populárnej hudby	<p>Hudobné atómy, módy, aleatorika, dodekafónia, seriálna hudba – B. Bartók, A. Schonberg.</p> <p>Zakladatelia modernej slovenskej hudby – A. Moyzes, E. Suchoň, J. Cikker.</p>	<p>Žiak vie pomenovať, vysvetliť a nájsť v skladbách základné hudobné pojmy. Dokáže výtvarne spracovať tému.</p> <p>Žiak je schopný charakterizovať diela slovenských hudobných skladateľov a cez ich tvorbu sa oboznámiť so spoločenskou a politickou situáciou v krajine.</p>

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pestrá paleta populárnej hudby	<p>Džez – vznik, vývoj, smery. Spirituál. S. Joplin, G. Gershwin. Prienik džezu s inými žánrami hudby – populárnou hudbou, etno, world... Country&Western – J. Cash Šansón – E. Piaf Folk – B. Dylan Hudobné divadlo – opereta – J. Strauss, J. Offenbach, G. Dusík Osvobozené divadlo – Ježek, Voskovec, Werich Semafor – Suchý, Šlitr Muzikál – My fair Lady, Na skle maľované Rock and roll – Ch. Berry, E. Presley, Beatles</p>	<p>Žiak dokáže verbálne vyjadriť svoj názor a zážitok z posluchu skladby. Vie pochopiť multikulturalitu a odlišnosť a osvojiť si pozitívne etnické postoje. Je schopný vážiť si kultúru iných národov.</p> <p>Žiak dokáže zaradiť skladbu podľa žánrovej odlišnosti, na základe poznatkov dokáže hodnotiť a porovnávať skladbu. Skladby vie zaspievať intonačne čisto, rytmicky, presne v durových, molových a modálnych tóninách so sprievodom hudobného nástroja. Dokáže ohodnotiť spevácky výkon spolužiaka.</p>